

30 år med allmennmedisin i Tromsø

Institutt for samfunnsmedisin i Tromsø feiret 3. oktober 2003 sitt 30-års jubileum. I den anledning synes vi det kan passe med en kort historisk oppdatering om allmennmedisinsk aktivitet ved Universitetet i Tromsø.

Anders Forsdahl

Den moderne historien om vitenskapsbasert allmennmedisin i Tromsø er uløselig knyttet til Anders Forsdahls navn. Som forskningsorientert ung distriktslege ble Anders kalt fra Finnmark til Universitetet i Tromsø i 1973 for å lede oppbygningen av en allmennmedisinsk fagseksjon ved Institutt for Samfunnsmedisin. I 1980 ble han Nord-Norges første professor i allmennmedisin. Gjennom sitt virke har Anders framstått som en ener innen forskning og undervisning, noe som har gitt ham en rekke utmerkelser og priser. I anledning utnevnelser til Ridder av St. Olavs orden ble han intervjuet i Utposten (nr. 7 1997). Hans studier omkring sammenhengen mellom fattigdom i oppveksten og disposisjon for hjerte/kar sykdom senere i livet har vært banebrytende. De opprinnelige postulatene han framsatte er senere utviklet til «Forsdahl & Barkers hypotese», noe som har gitt opphav til omfattende internasjonal forskning. Anders er kanskje særlig kjent blant studenter i Tromsø og allmennleger i Nord-Norge som grunnlegger av ordningen med praksisutplassering. På syttitallet bidro han sammen med de daværende distriktslegene i Balsfjord, Arnulv Eide og Roar Johnsen, til at universitetsklinikken ble flyttet ut til allmennlegekontorene i landsdelen. Åtte ukers utplassering i primærhelsetjenesten i femte studieår var den gang et dristig og radikalt element i studieplanen. I Tromsø har det vist seg som et svært vellykket innslag, en «bærebjelke» i studiet, som senere i stor grad er kopiert av andre. En hovedbegrunnelse for at Anders fikk undervisningsprisen i år 2000 var den høye kvaliteten på undervisningen ute i allmennpraksis. I dag er Anders Forsdahl stadig aktivt tilste-

deværende på seksjonen som professor emeritus. Han har skjermet tid til å arbeide med sine «hjerdebarn», medisinsk historie og medisinalberetninger.

Forskningsaktivitet

Hovedtemaer for doktorgrader og forskning innen allmenn- og samfunnsmedisin blant seksjonens fast ansatte har vært: Kreftsykdommer (Knut Høltedahl), dyspepsi og magesår (Roar Johnsen), familie og hjertesykdom (Synnøve Fønnebo Knutsen), luftveisinfeksjoner (Hasse Melbye), muskel/skjelett sykdommer (Toralf Hasvold), sykestuefunksjoner (Ivar J. Aaraas), kommunelege-I-funksjoner (Nils Kolstrup). Vi vil også nevne dagens stipendiater og eksternt finansierte medarbeidere med forskningsfelt og navn: Møtet mellom pasient og lege (Eli Berg), forebygging i lokalsamfunnet (Beate Lupton), sykmeldinger (Nils Fleten), distriktsmedisin som hermeneutisk praksis (Eivind Merok), pasientens sykdomsoppfatninger (Tor Anvik), lungesykdommer (Astri Medbø), fastlegeordningen (Olaug Lian), helse i Arkhangelsk og Tromsø (Maria Averina). Ett av stipendiatarbeidene er nylig innlevert til doktorgradsbedømmelse, tre andre nærmer seg innlevering. Oversikten foran omfatter ikke alt. Stikkord for andre forskningsområder seksjonens ansatte er involvert i er: Lege/pasient kommunikasjon, klagesaker og medisinske feil, internasjonal helse, telemedisin, hiv/aids, urinveis sykdommer og laboratoriediagnostikk (CRP).

Distriktsmedisinsk fagutvikling

I løpet av de siste fem år har allmennmedisinsk seksjonen tatt initiativ til å styrke allmennleger i distriktene gjennom statlig støttede stabiliseringsprosjekter, «Ressurskommune-prosjektet» og «Program for forskning og fagutvikling i allmennmedisin». Vi arbeider for tiden med en konkrete plan om å videreutvikle det distriktsmedisinske fagfeltet gjennom etablering av et Nasjonalt senter/nettverk for distriktsmedisin. Elisabeth Swensen, kommunelege i Seljord, er knyttet til seksjonen som leder for arbeidet. For utfyllende informasjon om denne aktiviteten vil vi henvise til tidligere innslag i Utposten, først og fremst temanummeret om distriktsmedisin nr 4, 2002.

Ivar J. Aaraas